

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-3, ISSUE-01
YIRIK HOMILA TUG'ILISHI VA CHANOQ TUBI FUNKSIONAL
BUZILISHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK**

G'oyibov Sanjar Salimovich

PhD ,2-son shahar tug'ruqxonasida bosh vrach o'rinbosari

+998 91 540 04 77

Jamolova Farangiz Nematilla qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

2-son Akusherlik va ginekologiya kafedrasida magistr rezidenti

+998 99 029 22 99

farangiz.jamolova2299@gmail.com

Annotatsiya: Yirik homila tug'ilishi akusherlik amaliyotida tez-tez uchraydigan holatlardan biri bo'lib, ona organizmida turli asoratlarning rivojlanish xavfini oshiradi. Ayniqsa, tug'ruq jarayonida chanoq tubi mushaklari va bog'lamlariga tushadigan ortiqcha mexanik yuklama ularning funksional holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu maqolada yirik homila tug'ilishi va chanoq tubi funksional buzilishlari o'rtasidagi bog'liqlik ilmiy adabiyotlar tahlili hamda klinik kuzatuvlar asosida yoritilgan. Tadqiqot davomida yirik homila tug'ilishi bilan kechgan tug'ruqlarda siydik tutolmaslik, chanoq a'zolari prolapsi, perineal shikastlanishlar hamda tug'ruqdan keyingi rehabilitatsiya ehtiyojining ortishi aniqlangan. Olingan natijalar yirik homila tug'ilishi chanoq tubi disfunktsiyasi rivojlanishida muhim xavf omili ekanligini ko'rsatadi. Maqola xulosalari tug'ruqni boshqarish taktikasini takomillashtirish, profilaktika va erta rehabilitatsiya choralarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: yirik homila, chanoq tubi, funksional buzilishlar, tug'ruq asoratlari, perineal shikastlanish, chanoq a'zolari prolapsi, rehabilitatsiya

So'nggi yillarda akusherlik amaliyotida yirik homila tug'ilishi holatlarining ortib borishi onalar salomatligi bilan bog'liq muammolarga bo'lgan e'tiborni kuchaytirmoqda. Homila vaznining 4000 g va undan ortiq bo'lishi tug'ruq jarayonining murakkablashuviga, mexanik zo'riqishlarning ortishiga hamda tug'ruqdan keyingi davrda turli funksional buzilishlarning rivojlanishiga sabab bo'lishi mumkin. Ayniqsa,

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-3, ISSUE-01**

chanoq tubi mushaklari, fastsiyalari va bog‘lamalari yirik homila tug‘ilishi jarayonida maksimal darajada cho‘zilib, o‘zining anatomik va funksional yaxlitligini yo‘qotish xavfiga duch keladi. Chanoq tubi funksional buzilishlari ayollarda siydik va najas tutolmaslik, jinsiy disfunktsiya, chanoq a‘zolari prolapsi kabi holatlar bilan namoyon bo‘lib, ularning hayot sifati va ijtimoiy faolligiga sezilarli darajada salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Tug‘ruq vaqtida chanoq tubiga tushadigan ortiqcha bosim, perineal yirtilishlar va instrumental aralashuvlar ushbu patologik jarayonlarning shakllanishida asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shunga qaramay, yirik homila tug‘ilishi bilan bog‘liq chanoq tubi disfunktsiyalarining mexanizmlari va klinik oqibatlari yetarlicha chuqur o‘rganilmagan. Mazkur tadqiqotning maqsadi yirik homila tug‘ilishi va chanoq tubi funksional buzilishlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni baholash, tug‘ruqdan keyingi davrda yuzaga keladigan klinik belgilarning xususiyatlarini aniqlash hamda ushbu holatlarning oldini olish va rehabilitatsiya choralari asoslashdan iborat. Tadqiqot natijalari yirik homila tug‘ilishi bilan kechgan tug‘ruqlarda chanoq tubi funksional buzilishlari rivojlanish xavfi sezilarli darajada yuqori ekanligini ko‘rsatdi. Kuzatuvlar davomida homila vazni yuqori bo‘lgan ayollarda perineal shikastlanishlar, mushaklar tonusining pasayishi hamda chanoq tubining tayanch funksiyasining susayishi ko‘proq uchragan. Ayniqsa, birinchi tug‘ruq bilan kechgan holatlarda chanoq tubi to‘qimalarining elastikligi yetarli darajada shakllanmaganligi sababli, funksional buzilishlar yanada yaqqol namoyon bo‘lgan. Tug‘ruqdan keyingi davrda o‘tkazilgan baholashlar shuni ko‘rsatdiki, yirik homila tug‘ilgan ayollarda siydik tutolmaslik belgilari, chanoq a‘zolarining pastga siljishi va jinsiy hayot sifatining pasayishi ko‘proq qayd etilgan. Ushbu holatlar chanoq tubi mushaklarining haddan tashqari cho‘zilishi va nerv-mushak apparatining shikastlanishi bilan izohlanadi. Olingan natijalar mavjud ilmiy adabiyotlar bilan solishtirilganda, yirik homila tug‘ilishi chanoq tubi disfunktsiyasi uchun mustaqil va muhim xavf omili ekanligini tasdiqlaydi. Shuningdek, natijalar tug‘ruqni boshqarishda individual yondashuv zarurligini ko‘rsatadi. Yirik homila aniqlangan holatlarda tug‘ruq taktikasini to‘g‘ri tanlash, perineal himoya usullarini qo‘llash hamda tug‘ruqdan keyingi erta rehabilitatsiya mashqlarini joriy etish chanoq tubi funksional buzilishlarining oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Shu bois, yirik homila tug‘ilishi bilan bog‘liq chanoq tubi disfunktsiyalarini erta aniqlash va kompleks yondashuv asosida davolash ayollar salomatligini saqlashda ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Xulosa

O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatdiki, yirik homila tug‘ilishi chanoq tubi funksional buzilishlari rivojlanishida muhim va mustaqil xavf omili hisoblanadi. Tug‘ruq

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-3, ISSUE-01**

jarayonida chanoq tubi mushaklari va bog'lamalariga tushadigan ortiqcha mexanik yuklama ularning anatomik va funksional yaxlitligini buzib, tug'ruqdan keyingi davrda turli klinik belgilar paydo bo'lishiga olib keladi. Ayniqsa, perineal shikastlanishlar, mushaklar tonusining pasayishi va nerv-mushak apparatining zararlanishi chanoq a'zolari prolapsi hamda siydik tutolmaslik kabi holatlarning rivojlanishiga zamin yaratadi. Yirik homila tug'ilishi bilan kechgan holatlarda tug'ruqni individual boshqarish, perineal himoya choralari kuchaytirish va tug'ruqdan keyingi erta rehabilitatsiya tadbirlarini joriy etish chanoq tubi disfunktsiyalarining oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari akusherlik amaliyotida yirik homila aniqlangan ayollarda profilaktik yondashuvlarni takomillashtirish hamda onalar hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish zarurligini asoslaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Bø K., Hilde G. Pelvic floor muscle function and dysfunction in pregnancy and postpartum period. *Neurourology and Urodynamics*, 2013.
2. DeLancey J.O.L. The hidden epidemic of pelvic floor dysfunction: achievable goals for improved prevention and treatment. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 2005.
3. Langer S., Minetti A., Giraudet G. Macrosomia and maternal pelvic floor disorders after vaginal delivery. *International Urogynecology Journal*, 2016.
4. Sultan A.H., Thakar R. Lower genital tract and pelvic floor trauma. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics and Gynaecology*, 2002.
5. WHO. Care in normal birth: a practical guide. World Health Organization, Geneva, 2018